

JĒKABS JANČEVSKIS

NO LETU ZEMES

**oratorija teicējai, jauktajam korim,
stabulēm, perkusijām un stīgu orķestrim**

**MUSICA
BALTICA** publishers
www.musicabaltica.com

exclusively distributed by
EDITION PETERS GROUP
LEIPZIG • LONDON • NEW YORK
www.editionpeters.com

Komponists: Jēkabs Jančevskis
Teksta autores: Eva Mārtuža, Zane Jančevska, Lelde Stumbre

NO LETU ZEMES

Ir notikumi, kas risinājušies tik sen, ka neviens vairs nezina – kā tad īsti bija. Ir pasakas, leģendas, teikas. Šis stāsts gan nav pasaka. Tautā klīst nostāsts, ka Lietuvas pirmā kronētā karaļa Mindauga sieva bijusi no mūsu zemes, no Latgales Madelāniem. Viņa saukta par Martu jeb Mortu. Valdnieces vārds vēstures rakstos minēts maz. Varbūt viņa to saņēmusi tikai kronēšanā? Vai arī jau piedzimstot. Otra nostāsta daļā teikts, ka Mindaugs miris Aglonā. Vēl mūsdienās gan Lietuvā, gan Latvijā ir ļaudis, kas apgalvo: "Tā noteikti nevar būt bijis! Mindaugs nav kritis latvju zemē, un Marta nebija latgaliete." Mēs neapgalvojam, ka tā bija. Mēs vienīgi ticam – tā varēja būt. Vēstures dokumentos teikts, ka Mindauga un Martas kronēšana notikusi 1253. gada 6. jūlijā. Šis darbs lai ir kā godinājums mūsu tautu senčiem pagātnē un Baltijas tautu vienotībai, draudzībai tagadnē un nākotnē.

There are some events which happened so long ago that no one really knows what happened. Stories, legends, tales. This is not a story. People say that the wife of Mindaugs, Lithuania's first crowned King, was from our land, from Madelāni in Latgale. She was called Marta or Morta. The Queen's name is mentioned very little in historical records. Maybe she only received it at her coronation? Or maybe she had it since birth. It is also said that Mindaugs died in Aglona. Even today there are people in Lithuania and Latvia who say: "That can't have been! Mindaugs didn't die in Latvia, and Marta wasn't from Latgale." We're not saying that it's definitely true. We simply believe that it could have been. Historical records show that Mindaugs' and Marta's coronation took place on the 6th of July, 1253. May this work be in honour of the ancestors of our nations in the past, and of the unity and friendship of the Baltic peoples in the present and future.

INSTRUMENTU SARAKSTS

Teicēja

Jauktais koris (SSAATTBB)

Stabule

Saksonets

Svilpaunieks

Gran cassa

Tam-tam

Piatto sospeso

Tomi (medium)

Campanelli (arco)

Campane

Timpani

Violins I

Violins II

Violas

Violoncellos

Double basses

II

MĪKLAS

1 **Leggiero** ♩ = 88

~35"

Teicējs || Sen atpakaļ, pusaugule būdama, skrēju brēkdama cauri sava tēva Madelānu pils pagalmam ar lapsas sakostu pusdzīvu balodi priekšautā. Kāds stalts vīrs pēkšņi nostājās manā priekšā uzsaucdams: "Neraudi, meiten, deguns būs sarkans!" Es atšņācu, ka neesmu nekāds meitens, bet Madelānu ķēniņa meita. Ķēniņa meitas pavisam neraudot, jo vairāk, kad citi redz. Asaras pārstāja birt: "Ko stāvi man priekšā? Kas esi? Tevi neviens te nesauc," vēl spurojos pretī.

Stabule

mp

brīva improvizācija, balstoties uz piedāvāto materiālu

2

Teicējs || Tad vīrs pavisam viegli pasvieda mani gaisā un apsēdināja uz ceļgala: "Esmu Mindaugs. Dodos uz Jersiku apciemot savu māsu, ķēniņa Visvalža sievu.

Stab.

Tom-tom
(vidējs)
(Ar mikstām vāllēm)

Perc. 1

mp

7

Teicējs || Gribēju pārnakšņot pie jums, bet ja saimniece tik strupa, jāšū prom." Paliku jau pielaidīgāka, bet neteicu ne vārda. Toties Mindaugs runāja: "Ak tu esi ķēniņmeita? Gribu to pārbaudīt."

Stab.

S

A

T

B

Timp.

Perc. 1

Perc. 2

Vln. solo

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

Db.

III MEDĪBAS

1

~ 50"

Mans balodītis izdzīvoja un aizlidoja kā balta dvesma zilajās debesīs. Tagad domāju, vai, putnu glābjot, sevi nenolēmu pazušanai?
Ja būtu klausījusi Mindaugam un atstājusi putnu nomirt, varbūt mana augstprātība nebūtu lēmusi, ka esmu tik gudra, ka drīkstu grozīt karaļa gribu. Dievs kaut ko aizliedz,
bet daudz ko pieļauj. Pēc pāris gadiem māte ar tēvu sūtīja mani gūt zinības lielajā zintnieku namā Žemaitijā. Tādi bija Prūsijā, ir tepat, Burtņiekos.
Bet māte ar tēvu lēma, ka augšanas laiks mājās beidzies, bet pieaugšanai labāks tālums.
Gadi atkal pagāja un pienāca zinību pārbaudījumu diena. Mūs, ķēniņu, kunigaišu un labiešu vecākās meitas, aizveda līdz mežam.
Vaidelotīs turēja manu plaukstu un veda biežoknī. Tur bija jātiek galā vienai. Jau šķīta, ka ar saviem uzdevumiem esmu tikusi galā, jau sāku meklēt ceļu ārā no biežokņa, bet...

2 ♩ = 120

2
Teicējs

Man aiz muguras skanēja rupjas vīru balsis
svešās mēlēs...

Stab.

S

pp *sfz*

Ss Sa!

A

f Šņācoša skaņa bez konkrēta augstuma

Aa Aa Aa Aa

T

Rēcoša rīkles skaņa *mp* *f*

mf *f* Šņācoša skaņa bez konkrēta augstuma *mp* *f*

Mm Aa

B

Rēcoša rīkles skaņa *mp* *f*

mf *f* sub *mp* Zemākā skaņa

Mm Zo - ben - cir - tes, ķē - žu žvan - gas...

Perc.

Tamtam
Novilkāt ar metāla stienīti pa instrumenta ārējo malu

mf

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

senza sord. *mf* *sim.*

Db.

senza sord. *mf* *sim.*

V SUDRABSAITĒM

1 ♩ = 66

Teicējs || Un notika, kam bija jānotiek. Kad lietuvji daudzkārt sakāva mongoļu-tatāru ordas, pienāca arī mans laiks. Nekad neesmu zinājusi, vai Mindaugs skaists vai ne-skaists. Zināju tikai, ka savu vārdu gan viņš, gan es turējām - es izdzīvoju, viņš - mani sameklēja. Un es apbrīnoju un dievināju Mindauga drosmi, gudrību, tālredzību un viltību.

Percussion 1 $\frac{4}{4}$

Percussion 2 $\frac{4}{4}$

Violins I 1
Lēni, ritmiski brīvi mainīt flažoletus ord.
pp

Violins I 2
Lēni, ritmiski brīvi mainīt flažoletus ord.
pp

Violins II
p div., ord.
Lēni, ritmiski brīvi mainīt flažoletus
pp

Violas
pp div., ord.
p
p *pp*

Violoncellos
sul tasto
p

Double Bases
p
pizz. arco, sul tasto

rit.

7

Teicējs || Mēs domājām kā viens, mums nebija strīdu un es cieši ticēju, ka kopā nekad nepaklupsim, arī es ne. Mēs kļuvām par vienu: es - Lietuvas dižkunigaiša Mindauga sieva, viņš - mans vīrs, ķēniņš un pavēlnieks.

Perc. 1 $\frac{3}{4}$

Perc. 2 $\frac{3}{4}$

Vln. I 1
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4

Vln. I 2
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4

Vln. II
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4
1 2 3 4

Vla.
p *pp* *ppp*

Vc.
ppp

Db.
ppp

VI KRONĒŠANA

~ 65"

1 (♩ = 66)

Mēs stāvējām lielas izšķiršanās priekšā - meklēt draugus Rietumos vai Austrumu pusē. Vai gan vari pastāvēt viens šajā pasaulē? Vajag sētu ar ļaudīm, zemi ar zemkopjiem, valstij labus, uzticamus kaimiņus, citādi ne. Pagriezāties pret Rietumiem, pret Romu, pa tiesību ceļu un iegājām Kristus ticībā, Lielajā Mīlestībā. Mindaugs prata sadraudzēties ar Livonijas ordeņa mestru Andreasu no Štīrijas, bet Mindaugs nelūdza, viņš piedāvāja. Jā, lielākā Žemaitijas daļa tikai atdota ordenim, bet zemi jau prom nevar aizvest. Tā paliek tepat, kur esam mēs. Un pienāca Tā Kunga viens tūkstotis divi simti piecdesmit trešā gada septītā mēneša sestā diena, kad Mindaugu kronēja par Lietuvas karali un mani - par karalieni.

Teicējs II

Soprano

Alto

Tenor

Bass

Timpani

Percussion

Violins I

Violins II

Violas

Violoncellos

Double Bases

mp

brīvi izvēlēti nošu ilgumi

ppp

p

ppp

p

pp

Triangolo

brīvi izvēlēti nošu ilgumi

~ 65"

~ 65"

2 **Maestoso** ♩ = 84

S

A

T

B

Timp.

Perc.

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

Db.

f

f

f

f

f

Lai sla - vēts nu ir ka - ra - lis, Ko Dievs ir go - dam svē - tī - jis, Nu lei - šu ze - me iz - glāb - ta, Zem vie - na krus - ta

Lai sla - vēts nu ir ka - ra - lis, Ko Dievs ir go - dam svē - tī - jis, Nu lei - šu ze - me iz - glāb - ta, Zem vie - na krus - ta

Lai sla - vēts nu ir ka - ra - lis, Ko Dievs ir go - dam svē - tī - jis, Nu lei - šu ze - me iz - glāb - ta, Zem vie - na krus - ta

Lai sla - vēts nu ir ka - ra - lis, Ko Dievs ir go - dam svē - tī - jis, Nu lei - šu ze - me iz - glāb - ta, Zem vie - na krus - ta

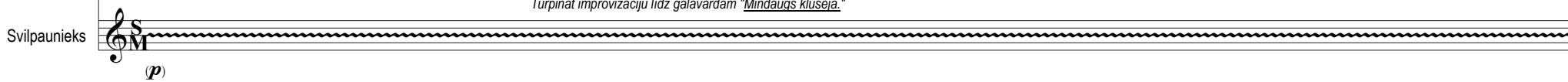
VII LĪKKĀJIS

1

~ 2'

Teicējs || Mēs panācām to, pēc kā es tā tiecos - pagāja desmit gadi bez kariem, bez asinīm, zeme zaļoja un atdeva mums savus augļus, bērni pieauga un kļuva par vīriem. Bet Mindauga sirdij nebija miera - viņš domāja par prūšu, līvu un zemgaļu biedīgo likteni. Viņš teica: "Marta, vāci arvien vēl skatās uz mums kā uz pagāniem. Viņu acīs spīd nicinājums." Es teicu: "Nedomā par viņiem, domā par savu tautu, Mindaug. Nedusmojies. Tad viņu nicinājums izšķīdīs pret tevi kā migla. Aizsūti vāciem dāvanas kā pateicību par šiem desmit miera gadiem." Bet Mindaugs atbildēja: "Marta, nav īstais laiks dāvanām, jātur acis vaļā, jāstiprina karaspēks!" Un es uz to teicu: "Nē, Mindaug. Vajag nevis karot, bet stiprināt mieru. Mēs esam bagāti, mums visa kā pietiek. Lai viņi redz, ka esam stipri un dāsni. Dāvana nav pielabinājums, tā ir labas sirds griba. Ar mīlestību ir jādalās. Un tādiem, kas vēl nav tik redzīgi, lai gara acīm skatītu sirds dāsnumu, sākamā tiek sniegtas rokām taustāmas veltes. Mindaugs klusēja. "Ak, neskan mana balss kā Tev! Tu - valdnieks, man ir jābūt sievietei. Tā gaismu dedz un maigumu, un mierā dzemdē siltumu. Vai pienāks laiks, kad durvis nebūs jāslēdz? Kad ļaudis neprasīs par labiem darbiem algu? Un mīlestība vadīs ticību, ne zobens ass?"

Turpināt improvizāciju līdz galavārdam "Mindaugs klusēja."

♩ = 60

2

Teicējs || Mindaugs galu galā man piekrita.

Viņš aizsūtīja dāvanas, kā es viņam ieteicu, bet notika tā, ka vācbrāļi pa ceļam tās nolauptāja. Tad Mindaugs pulcināja karotājus un es pieļāvu kļūdu.

Perc. 1

Perc. 2

Vln. I

Vln. II

Vla. I

Vla. II

Vla. III

Vla. IV

Vc. I

Vc. II

Vc. III

Vc. IV

Db.

Tamtam

Gran Cassa

ppp

p

mf

mp

molto sul pont.

sul tasto

3

